

LIETUVIŲ TAUTA IR STEIGIAMASIS SEIMAS

„Rytas“, 1930 m. gegužės 15 d., Nr. 109, p. 1.

Šiandien sueina lygiai 10 metų nuo tos dienos, kada kelis šimtus metų nešusi ant savo pečių svetimųjų jungą lietuvių tauta jos pačios išrinktųjų atstovų lūpomis paskelbė pasauliui esanti šeimininkė savo krašte ir pagal savo išmanymą norinti pati tvarkyti bei kurti iš griuvusių atstatomos Lietuvos valstybės gyvenimą. Tą dieną susirinkęs Steigiamasis Seimas, reikšdamas lietuvių tautos valią paskelbė esant atstatytą Nepriklausomos Lietuvos valstybę, kaip demokratinę respubliką, etnologinėm sienom ir laisvą nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitom valstybėm. Kitaip sakant, tą dieną buvo paskelbta pasauliui lietuvių tautos, kaip vieningai, be to, ir sąmoningai veikiančio tarptautiniame forume, vieneto politinė valia, siekianti sukurti savarankišką valstybę, kuri agresingų kaimynų brutaliu būdu buvo likviduota.

Galima įvairiai vertinti Steigiamojo Seimo darbus, įvairias nuomones skelbti dėl jo suvaidinto vaidmens mūsų šalies pokarinių laikų gyvenime, tačiau kaip atsikračiusios svetimųjų jungo ir atkovojušios nepriklausomybę lietuvių tautos politinės valios reiškėjas ir jos realizatorius, kaip steigiamoji Lietuvos valstybės valdžia (pouvoir constituant) Steigiamasis Seimas yra lietuvių tautos sąmoningai ir aktingai apreiškτος politinės valios aktas, reikšmingas ne tik Lietuvai, bet ir platesniam pasauliui. Steigiamojo Seimo lūpomis buvo perduota plačiajam pasauliui lietuvių tautos politinio apsisprendimo valia tuo paliudijant, jog ne tiktai esama Europoje lietuvių tautos, bet, kad ji, toji tauta trokšta būti kitų tarpe politiškai aktingu ir nepriklausomu vienetu su savo politine struktūra, su savo savarankiškai reikšdinama politine valia. Steigiamasis Seimas šita prasme buvo lietuvių tautos

nacionalinio vieningumo ir politinio aktingumo išraiška, arba kitaip sakant, tas veidrodis, kuriame atsispindėjo besikeliančios iš karsto lietuvių tautos politinis veidas – momentas, kuris iš tautos etnine ir kultūrine prasme padaro naciją, vadinasi, savarankiškai veikiančią, politiškai subrendusią, sąmoningos valios tautinį kūną. Steigiamojo Seimo susirinkimo faktas ir jo lūpomis apreikštoji *urbi et orbi* lietuvių tautos politinė valia parodė pasauliui, kad mūsų tauta nėra mitas, kad mūsų kovos dėl nepriklausomybės nėra atsitiktinumas, priešingai, lietuvių tauta yra ne tik gyva ir vieninga, bet turi politinę sąmonę, yra aktingai ir sąmoningai veikianči jėga, nereikalinga svetimųjų globos. Tai kilnus ir didingas atsikračiusios nelaisvės pančių žiaurių atėjūnų teriojamos ir mindžiojamos, didžiojo karo audrų nualintos, lietuvių tautos valios aktas, tautos per kraują, ašaras, kančias įžengusios į savo atsikėlimą. To negana Steigiamojo Seimo sušaukimo diena ir jo gyvavimo faktas reikšmingas yra dar tuo, kad per jį iškilo aikštėn tautos politinės aspiracijos, užfiksuotos steigiamojo susirinkimo aktu, kuris nustatė teisinę bazę tolesniam valstybės gyvenimui.

Lietuvių tauta buvo atstumta nuo dalyvavimo valstybiniame gyvenime. Be to, ilgametė, sunki nelaisvė atrpatino mus įžiūrėti valstybės asmeny tą socialinės ir politinės žmonių buities reiškinį, kuriame kiekvienas mūsų turi būti sąmoninga laisvu noru veikianči dalelė. Be šito valstybinė mašina negali pasiekti reikiamo atsparumo ir galios. Kita vertus, maskoliškas režimas, galima sakyti, atrpatino mus nuo tos minties, kad mes esame vakarų Europos dalis. Tačiau nepaisant to viso, nežiūrint to, kad carų despotija mus visą laiką mokė užmiršti valstybinio gyvenimo „mechaniką“, nė vieno lietuviuo neprileidama prie atsakingų valstybės politinių organų darbo, nepaisant to viso, lietuvių tauta per savo Steigiamąjį Seimą parodė ne tik savo subrendimą valstybingumo prasme, bet taip pat tam tikrą politinę intenciją, kuri leido jai pasirodyti pasauliui esant politiškai pasiruošusia nepriklausomai gyventi. Tiesa, jau tada neapsieita be rietenų ir dūmų. Bet ar rasi gryčią pasaulyje, kur jų nebūtų, juo labiau, kad karta, kuri nepri-

klausomai Lietuvai besikuriant atsistojo prie gyvenimo vairo, nešė ir tebeneša ant savo pečių nelaisvės įpročius ir nelaisvėj įskiepytus baudžiauninko palinkimus.

Reikia užmiršti visam laikui, neatminti nelaisvės, reikia išrauti iš savo sielos jos piktašias šaknis, nes tik tada galės atsidaryti Naujosios Lietuvos vartai, o jos gerieji sūnūs pamatyti tikrąjį atgimusios žemelės džiaugsmu nušvitusį veidą. Reikia visai tautai dvasiškai atsimaityti, atsinaujinti. Steigiamasis Seimas atsikračiusiai sunkios svetimųjų globėjų priespaudos tautai šiuo atveju yra Naujosios Lietuvos simbolis, kuris liudija lietuvių tautą norėjus palaidoti baudžiamos palaikus ir norėjus įžengti į naują išsivadavusios iš žiaurios despotijos, savarankiškai galvojančios ir savarankiškai veikiančios tautos gyvenimą. Steigiamasis Seimas tai ilgamečio brutalaus smurto nugalėjimo ženklas.

Todėl kiekvienas tikras tėvynės sūnus neturi pamiršti šitos reikšmingos mūsų tautai dienos, kada susirinko atsistatančios, iš griuvusių prisikėlusios lietuvių tautos atstovai, kad tartų savo žodį, kokia Lietuva turi būti ir kaip turi tvarkytis.

T-kas